

ANNA
KATARÍNA
EMMERICHOVÁ

VIDENIA 2



PRVÝ ROK
JEŽIŠOVHO
VEREJNÉHO
ÚČINKOVANIA

ANNA
KATARÍNA
EMMERICHOVÁ

VIDENIA 2



ANNA
KATARÍNA
EMMERICHOVÁ

VIDENIA 2

PRVÝ ROK JEŽIŠOVHO VEREJNÉHO ÚČINKOVANIA

SÚHRNNÉ DIELO V ŠIESTICH ZVÄZKOCH

Podľa záznamov Clemensa Brentana zostavil páter Karl Erhard Schmöger.

Z nemeckého originálu: *Das erste Lehrjahr Jesu: Nach den Visionen der Anna Katharina Emmerick: Aus den Tagebüchern des Clemens Brentano*

Vydal © Zachej.sk, 2026

Preklad © Rastislav Nemeč

Grafika © Lýdia Valter

Jazyková korektúra: Zuzana Hašková

Pôvodnému vydaniu bol udelený Imprimatur:

Dr. Brander, generálny vikár, Würzburg, 23. 6. 1954

ISBN 978-80-8211-961-2

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.



Súhrnné dielo podľa videní augustiniánky z Dülmenu Anny Kataríny Emmerichovej, ktoré zapísal Clemens Brentano, pozostáva zo šiestich zväzkov:

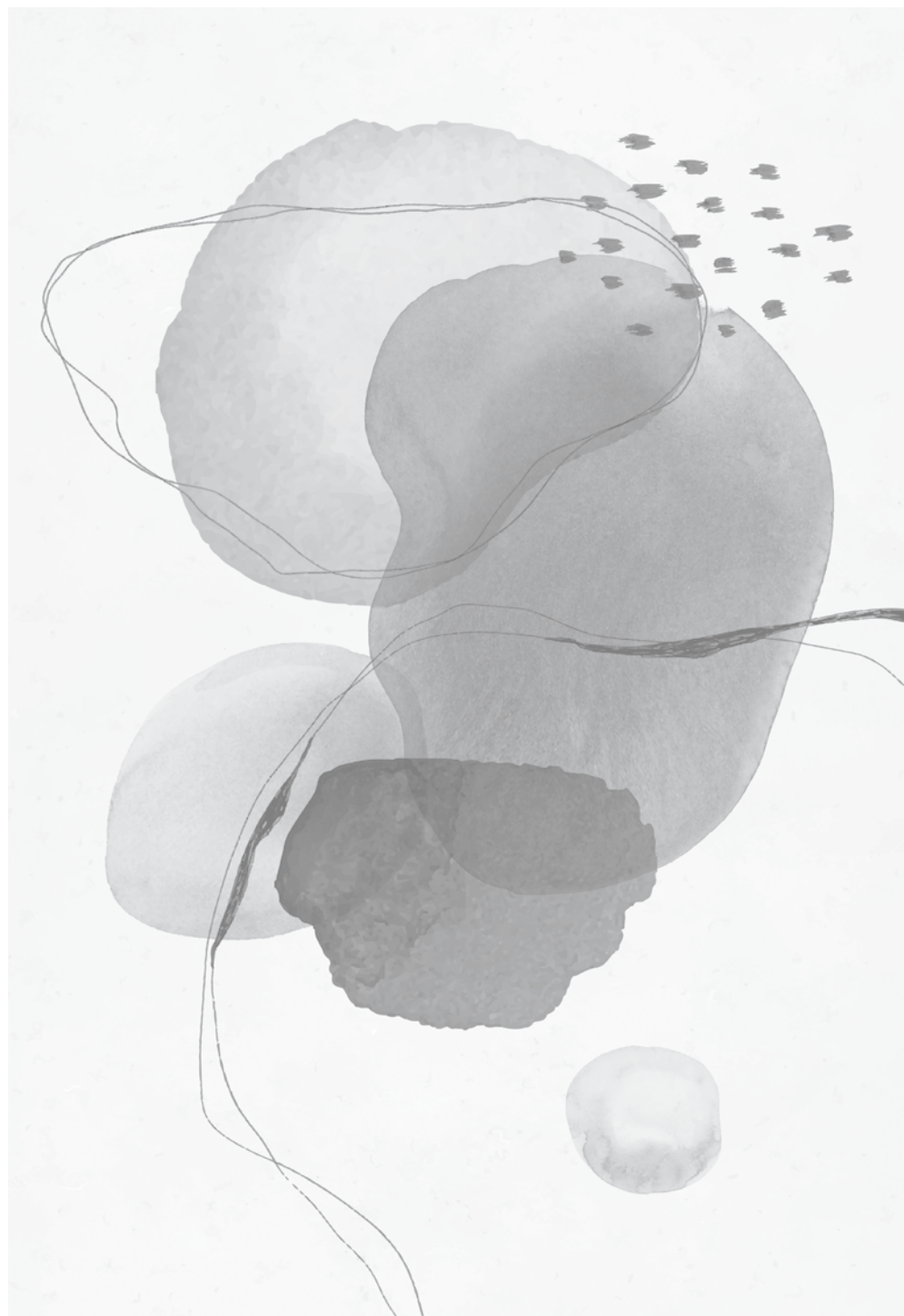
- *Videnia 1 – Život Preblahoslavenej Panny Márie*
- *Videnia 2 – Prvý rok Ježišovho verejného účinkovania*
- *Videnia 3 – Druhý rok Ježišovho verejného účinkovania*
- *Videnia 4 – Tretí rok Ježišovho verejného účinkovania*
- *Videnia 5 – Bolestné umučenie nášho Pána Ježiša Krista*
- *Videnia 6 – Tajomstvá Starého a Nového zákona*

Anna Katarína Emmerichová hovorí o svojich videniach: „Z Božieho milosrdenstva som dostala mnoho krásnych videní, nielen na svoje vlastné poučenie, keďže viacerým som ani nerozumela. Ale preto, aby som ich odovzdávala ďalej a aby sa odhalili mnohé ďalšie skutočnosti, ktoré boli dosiaľ skryté a neznáme. Toto sa mi kládlo na srdce zas a znova.“

Alebo inde: „Keď som sa svojmu Ženíchovi sťažovala na svoju núdzu a biedu – že som zazrela mnoho vecí, ktoré vôbec nechápem, on mi povedal, že videnia neurčil len mne. Vnukol mi ich, aby som ich dala niekomu zapísať, aby som sa jednoducho o ne podelila. Pretože nie je vraj čas robiť viditeľné zázraky, dáva mi videnia a vždy mi ich dával ako dôkaz, že chce stať pri svojej Cirkvi až do konca dní.“

THOMAS WEGENER,

autor životopisu A. K. Emmerichovej



PREDHOVOR



Žijeme, zdá sa, vo veľmi zvláštnych časoch. Názor známeho protestantského teológa Dietricha Bonhoeffera, ktorý predpovedal, že po skončení tretej ríše nastane éra bez náboženstva, sa nepotvrdil, ba nastal pravý opak. Ak sa pozrieme na údaje Inštitútu pre výskum verejnej mienky v Allensbachu (prof. Elisabeth Noelle-Neumannovej) a doplníme ich výskumom, ktorý uverejnil týždenník *Der Spiegel* pod titulom *Čomu naozaj veria Nemci?*, zistíme, že naša doba je bezo zvyšku presiaknutá religiozitou všemožného druhu. Ľudia sa zaujímajú o mystiku, ezoteriku a pohybujú sa na hranici *New Age*; sú otvorení všetkým možným prúdmi prichádzajúcim z Ďalekého východu, venujú sa joge, dokonca praktizujú zenový budhizmus, a nielen v umení aranžovania kvetov (ikebana). K čomu smeruje všeobecná tendencia, je takzvaná sebarealizácia ako bod, v ktorom práve cirkvi sú vo veľkej miere odmietané. Jasne to vidíme na rastúcom počte prípadov vystúpenia z Cirkvi, od ktorej odrádzajú dogmy vnímané ako presvedčenie, ktoré sa človeku vnucuje.

Ako ďalšie vzbudzujú v Katolíckej cirkvi obavu aj akési rigidné mocenské štruktúry, ktoré protestantské cirkvi síce nemajú, ale sú také preniknuté pluralizmom, že ľudia v nich márne hľadajú orientáciu a skôr ju očakávajú od osoby Ježiša Krista. Inak by bolo ťažké pochopiť, prečo sa na trhu objavuje toľko kníh o Ježišovi: v počítačovom katalógu kníhkupectva, kde zvyknem nakupovať, je v súčasnosti 69 kníh, ktoré majú v titulku slovo Ježiš. Pritom sa nezdá, že by odpovedali na ľudskú potrebu, aby im Ježiš pomáhal v živote, ale skôr na akúsi zvedavosť, ako to vlastne s Ježišom bolo. Viac či menej tradičný obraz Ježiša, ktorý prináša Cirkev, sa totiž vo všeobecnosti veľmi neprijíma a uprednostňujú sa knihy písané v štýle investigatívnej žurnalistiky. Takto býva Ježiš často spájaný

so zvitkami nájdenými v jaskyniach pri Mŕtvom mori neďaleko kláštornej osady Kirbet el Kumran, kde archeológovia dokonca našli skriptorium (miestnosť na písanie) so stolmi a nádobami s atramentom. Rukopisy napísané na pergamene alebo papyruse už boli z väčšej časti vedcami rozlúštené a publikované a celkovo sa k nim dá ľahko dostať, preto neexistuje nič také ako „utajená verzia Ježišovho života“, dokonca ani vo Vatikáne. A predsa kniha s takýmto podtitulom sa v jednom týždenníku udržala na vrchole rebríčka knižných bestsellerov viac ako rok a pol, s obsahom takým podradným, že učitelia doteraz odmietali o nej vôbec diskutovať. Tvrdenia, že osoba a učenie Ježiša boli dosvedčené už v týchto zvitkoch a že v nich sa predznamenávajú evanjeliá Nového zákona, sa všetky ukázali nepravdivé.

Sklon rozvíjať takéto špekulácie vznikol už veľmi dávno, v období osvietenstva, ktoré rozhodujúcim spôsobom podnietila Veľká francúzska revolúcia. Osvietenstvo je hnutie v európskych intelektuálnych dejinách, ktoré má tendenciu vzdávať sa od dejino-nadprirodzeného Božieho zjavenia, ako ho dosvedčuje Biblia a ďalej podáva viera Cirkvi. Namiesto kresťanskej idey Boha, ktorá vždy bola významovým stredobodom teológie, stredobodom kresťanského svetonázoru i kultúry, sa osvietenstvo začalo s pomocou rozumu usilovať o vytvorenie nového, prirodzeného pohľadu na svet a o vybudovanie svetskej kultúry, ktorá by sa riadila vlastnými zákonmi. „*Ecrasez l'infame*“ („*Zničte tú nehanebnicu!*“)¹ – to bolo heslo francúzskeho filozofa Voltaira. Nemecký filozof Immanuel Kant, ktorého všeobecne máme vo veľkej úcte, sa o Cirkvi vyjadruje s nemalým pohrdaním, keď v súvislosti s ňou hovorí o náboženskom blude a pochybnnej službe. A formuluje myšlienku: „Osvietenstvo je východiskom z nezrelosti, za ktorú si môžeme sami.“ Vo svojej teórii poznania, ktorú rozvinul v *Kritike čistého*

¹ Myslí sa Cirkev (pozn. prekl.).

rozumu (1781), tvrdí, že bezprostredné poznanie Boha, ako ho pripúšťa Biblia (porov. *List Rimanom* 1 a 2, *Skutky apoštolov* 14 a 16), neprichádza do úvahy, a preto aj s teológiou, ktorá sa od najstarších čias považovala za vedu o Bohu (*doctrina de Deo*), je koniec, lebo stratila svoj cieľ. Zatiaľ čo v *Kritike praktického rozumu* (1788) Kant akceptoval Boha len ako postulát, t. j. ako predpoklad, ktorý je potrebný, aby existovala nejaká garancia morálky, pričom ako garancia by mu stačil kategorický imperatív.

Nástrojom osvietenstva bol rozum – *ratio*, ktoré sa používalo na kritiku cirkevného učenia a na základe ktorého sa odstraňovalo z vierouky všetko nadprirodzené. Takto Ježiš Kristus prestal byť chápaný ako Boh v ľudskej podobe, a zrazu sa vnímal len ako človek, aj keď obdarený výnimočnými schopnosťami: nazývajúc ho najväčším, najhlbším, najušľachtilejším a najlepším zo všetkých ľudských detí už ho neuznali za Božieho Syna. V rovnakom duchu vznikala i literatúra, ktorá v prvom rade mala nanovo podať jeho život, aký vraj bol v skutočnosti, a nie ako ho dosvedčuje Biblia. Za hlavné dielo tohto obdobia treba označiť knihu *Život Ježiša* (*La vie de Jésus*, 1863) od Ernesta Renana, ktorý s dobrou znalosťou pomerov vo Svätej zemi opisuje v románovej šírke Ježišov život ako život nadaného človeka. Čoskoro preložená do všetkých európskych jazykov kniha vyvolala ošiaľ a v legendárnej glorifikácii jeho života má jej autor i dnes svojich nasledovníkov.

Popri početných knihách existuje aj celá séria filmov o Ježišovi, ba medzičasom bol „povyšovaný“ na muzikálovú superstar, kde už nejde o osvietenstvo, ale skôr o sledenie po niečom, po nejakej senzácii; kde nejde o uctievanie ani o poklonu, ale o tanec okolo zlatého teľaťa. Očividne sa meno Ježiš v súčasnosti výborne hodí do niečích marketingových záujmov a všetky cirkvi, miesto aby hlasno protestovali, naďalej len odovzdane mlčia. Spomenuté postoje môžu mať hlbokú príčinu spočívajúcu vo výsledkoch takzvaného „výskumu Ježišovho života“, ktorý si kladie vedecké otázky o historickom Ježišovi ako protiváhe Krista, ktorého zjavuje viera.

Čo z tohto porovnania môže vzísť, ukazuje kniha Davida Straussa *Ježišov život (Das Leben Jesu)* z roku 1835, ktorá radikálne škrtajúc z jeho života všetko nadprirodzené vzbudila medzi odborníkmi a cirkvami hotové zdesenie. Pod vplyvom filozofie dejín Georga Wilhelma Friedricha Hegela jej autor dospel k záveru, že evanjeliá majú pôvod v nevedomej, poetickej predstavivosti istého spoločenstva ľudí, a teda nie sú ničím iným než mytológiou. Teória, ku ktorej sa dnes – *mutatis mutandis* – znovu hlásia Rudolf Bultmann a Eugen Drewermann, potvrdzujúc tak i slová *Knihy Kazateľ*: „Nič nové pod slnkom.“

Všetko ďalšie vedecké úsilie zo strany odborníkov na Nový zákon o vytvorenie vedecky preukázaného Ježišovho života stroskotalo, takže okolo roku 1900 musel známy protestantský teológ Adolf von Harnack rezignovane konštatovať: „*Vita Christi scribi nequit*“ („*Kristov životopis nemožno napísať*“). Nepodarili sa ani pokusy zachytiť čo len stopy tzv. historického Ježiša, ktoré sa odvtedy robili, ba vopred boli predurčené na neúspech z dôvodu, ktorý teraz vysvetlíme.

Iný protestantský filozof a teológ Ernst Troeltsch napísal v roku 1898 esej s názvom *O historických a dogmatických metódach v teológii (Über historische und dogmatische Methoden in der Theologie)*, v ktorej stanovil tri zásady:

1. Kritika. Všetko vrátane Biblie treba kriticky preverovať; nič nie je vopred pevne určené.

2. Analógia. Svet je uzavretý celok, preto sa v minulosti mohlo stať len to, čo je možné v súčasnosti. Keďže niečo ako priamy Boží zásah sa vo svete neobjavuje, nemohlo sa vtedy stať nič, čo je dnes nemožné, napr. vzkriesenie ukrižovaného z mŕtvych.

3. Korelácia. Medzi príčinou a následkom vždy existuje súvislosť a všetko má svoju prirodzenú príčinu, nič ale nemá nadprirodzenú príčinu.

Že jeho zásady budú mať katastrofálny dopad, Troeltsch nielen jasne predvídal, ale dokonca ho provokoval: „V exegéze – a tak aj

vo vierouke – nezostane kameň na kameni.“ Slová vskutku prorocké, lebo exegéza sa naozaj rozsypala na veľké množstvo úlomkov, ktoré si každý vedec skladá podľa vlastného uváženia a takto vzniká toľko obrazov Ježiša, koľko je autorov.

Vierouka, v ktorej sa dospelo až k tvrdeniu „Boh je mŕtvý“, prešla do ateizmu maskovaného kresťanskou terminológiou, čo otvorilo cestu (k) nihilizmu. Pomocou historicko-kritickej metódy, ktorá bola neskôr rozšírená o tzv. dejiny foriem, sa evanjeliá analyzovali opäť za predpokladu, že boli formované mýtmi. Vo svojej povestnej eseji *Zjavenie a spásanosné dianie (Offenbarung und Heilsgeschehen)* z roku 1942 sa protestantský teológ Rudolf Bultmann dožadoval demytologizácie Nového zákona: pretože vraj mýty už nezapadali do moderného svetonázoru, bolo by vhodné ich nie odstraňovať, ale interpretovať a demytologizáciu by umožnila existenciálna filozofia Martina Heideggera, ktorá bola v tom čase populárna. Podľa Bultmanna články ako narodenie z Panny, Kristov kríž, zmŕtvychvstanie, nanebovstúpenie a jeho druhý príchod už dávno boli záležitosťou minulosti.

Postoj veľmi podobný zaujíma dnes aj katolícky teológ Eugen Drewermann, ktorý sa od svojich šestnástich rokov hlási k budhizmu a zároveň sa chce stať katolíckym kňazom a profesorom. Tiež sa domnieva, že evanjeliá sú vlastne mýty, ktoré boli prehistorizované, lebo o historickom Ježišovi podľa neho nemáme – z vedeckého hľadiska – žiadne objektívne poznatky. „Historicko-kriticky“ by sme, ako sa tvrdí, mohli povedať toľko, že približne pred dvetisíc rokmi žil v Galilei muž pôsobiaci ako potulný kazateľ, ktorý sa volal Ješua – Ježiš, čím novozákonná veda skladá verejnú prísahu. Protestantský teológ Hans Conzelmann píše: „Cirkev prakticky existuje bez toho, aby fakty z vedeckého skúmania Ježišovho života vôbec chcela zverejňovať.“ A obyčajný novinár Rudolf Augstein sa cítil povolaný napísať teologickú knihu s názvom *Ježiš, syn človeka (Jesus, Menschensohn, 1972)*, kde sa na úvod pýta: „Kto bol Ježiš Nazaretský, žil vôbec a pochádzal z Nazareta? O skutkoch, ktoré sa

mu pripisujú, sa dá dokázať, že ich nevykonal, a o slovách, ktoré sa od neho citujú, že ich nevyslovil.“ Doteraz sa o Augsteinovi iba vedelo, že získal vzdelanie v žurnalistike, ale že by ho získal v teológii, sa nikto nezmenil. Ako teda mohol napísať teologické dielo v rozsahu 511 strán, ktoré si ako doktorská práca z teológie zasluhuje hodnotenie *summa cum laude*? Jedine že by mal spolupracovníkov alebo asistentov, ktorých síce nespomína, ale ktorí mu mohli vypomáhať vo vydavateľstve alebo redakcii. Nezameniteľný pre zmes cynizmu a arogancie jeho štýl je však niečím, čo predsa pochádza od neho, preto nijako neprekvapuje ani záverečný verdikt nad príbehom Ježišovho života, ktorý znie: „Ježiš, považovaný za zakladateľa kresťanského náboženstva, v skutočnosti je ústrednou postavou kolektívnej básnickej tvorby, je výtvorom spoločenstva ľudí – a v tomto zmysle synom človeka.“ Spôsob, akým by novozákonné spoločenstvo malo niečo také uskutočniť, už, žiaľ, neuvádza.

Áké sú teda zdroje, na ktoré sa musí odvolávať každý seriózny výskum? O Ježišovej historickej existencii sa zachovalo množstvo neklamných svedectiev z antiky, napríklad v Tacitových *Letopisoch*: „Meno kresťan je odvodené od Krista, ktorý bol za vlády Tiberia popravený miestodržiteľom Pontským Pilátom.“ Vo svojej knihe *Životy cisárov* Seutonius uvádza, že cisár Claudius (41 – 50) vyhnať Židov z Ríma, pretože tam boli neustále nepokoje pre istého Krista. Plínius Mladší píše cisárovi Trajánovi: „Kresťania (sa) zhromažďujú v určitý deň ráno, aby spievali piesne akémusi Kristovi, ktorého považujú za svojho boha.“ A v *Židovských starožitnostiach* Jozefa Flavia čítame: „Približne v tomto čase tam žil Ježiš, múdry muž. (...) Bol to Kristus. (...) A dodnes existuje ľud, ktorý sa podľa neho nazýva kresťanmi.“ Dokonca aj babylonský *Talmud* obsahuje poznámku: „Ježiša Nazaretského zavesili (na kríž), pretože zviedol, oklamal a poburoval Izrael.“ Vďaka týmto zmienkam zlyhala každá snaha poprieť, že by Ježiš Nazaretský existoval, a vďaka nim vieme, že žil a účinkoval.

Čo o ňom ďalej vieme, pochádza z ďalších zdrojov, ktoré nachádzame vo Svätom písme v Novom zákone a z ktorých prvý je radostná zvesť, *Evanjelium podľa Matúša*. V ňom sa rozpráva o mýtnikovi Lévim (porov. *Mk* 2, 14; *Lk* 5, 27), ktorého Ježiš priamo na mieste, kde vykonával svoj úrad, vyzýva, aby šiel za ním (porov. *Mt* 9, 9); odtiaľ ako apoštol Matúš nasleduje Pána dňom i nocou, aby dosvedčil všetko, čo videl a počul. Podľa prvých cirkevných prameňov „práve on pôvodne kázal evanjelium Hebrejom, aj ho napísal vo svojom rodnom jazyku (hebrejčine), aby im nahradil jeho neprítomnosť“ (Eusébius, *Cirkevné dejiny*), čo potvrdzuje i Papiáš, biskup z Hierapolisu: „Matúš zostavil *loghoi* v hebrejčine (aramejčine).“ A hoci *loghoi* doslova znamená „Pánove slová“, myslia sa nielen slová, ale i skutky, celé Pánovo pôsobenie – v zhode so sýrskym prekladom, v ktorom namiesto „Pánových slov“ čítame „evanjelium“. Možno predpokladať, že Matúš, ktorý ovládal dva jazyky, sám preložil svoje evanjelium do gréčtiny, ktorá bola vtedy bežným dorozumievacím a svetovým jazykom (*koiné*), podobne ako dnes angličtina; takto nám dal k dispozícii správu očitého svedka, ktorá bola najprv ohlasovaná ústne a neskôr zaznamenaná písomne.

Druhé v poradí je *Evanjelium podľa Marka*: jeho autor sa považuje za syna Márie, ktorá svoj dom v Jeruzaleme dala do daru vznikajúcej Cirkvi. Marek, ktorý tam vyrastal v Ježišových časoch, je pravdepodobne totožný s mladíkom, ktorému sa pri jeho zajatí v Getsemanskej záhrade podarilo utiecť vojakom. Keď v 14. kapitole svojho evanjelia vo verši 51 a 52 rozpráva: „No akýsi mladík išiel za ním, odetý plachtou na holom tele; a chytili ho. Ale on pustil plachtu a utiekol nahý“, zdá sa, že hovorí o sebe samom. Neskôr sa Pavlovi a Barnabášovi stal sprievodcom na ich cestách, a potom čo sa Pavol oddelil, spoločníkom, a najmä tlmočníkom svätému Petrovi, ktorého reči prekladal z rodnej hebrejčiny do gréckej *koiné*. Z tradície prvotnej cirkvi citujeme Papiáša (podľa Eusébia): „Marek, Petrov tlmočník, presne zaznamenával, čo Kristus povedal či

vykonal a čo si sám zapamätal, no nie v pôvodnom poradí. Jeho starostou bolo, aby zo všetkého, čo počul od Petra, nič nevynechal a aby sa v ničom nepomýlil.“ Počas Petrovho ohlasovania v Ríme poslucháči ho požiadali, aby zapísal obsah apoštolovho posolstva, a on, ako vieme od Klementa Alexandrijského, „tak naozaj urobil a odovzdal im, čo nazývame jeho evanjeliom. Keď sa o veci dozvedel, Peter samotný mu v nej výslovne nebránil ani ho nepovzbudzoval.“ So spomínanou žiadosťou sa mali naňho, mimochodom, obrátiť osoby, ktoré boli v službách cisárskeho dvora.

Lukáš, tretí evanjelista, bol pohan z helenistického prostredia, ktorý uveril v Ježiša Krista. Podľa svedectva z Písma (porov. *Kol* 4, 14) bol lekár a zároveň ako historik zhromažďoval všetky pramene o Ježišovi, ku ktorým mal prístup; svojmu patrónovi Teofilovi chcel totiž vo veľkom memoári oznámiť všetko, čo o Ježišovi mohol zistiť, a preto v jeho evanjeliu nachádzame toľko špeciálneho materiálu. On tiež bol Pavlovým spoločníkom na cestách a dobrú zvesť, ktorú hlásal, zaznamenal vo svojom evanjeliu – „od začiatku“, „dôkladne“, „verne“ a „rad-radom“, aby vytvoril spoľahlivú správu. Okrem evanjelia je autorom i takzvaných *Skutkov apoštolov*, ktoré nehovoria o všetkých dvanástich, ale najviac o apoštolovi Petrovi a predovšetkým o Pavlovi, ktorého na viacerých jeho výpravách sám sprevádzal, ako jasne vyplýva z použitia zámena „my“ pri niektorých udalostiach. Hoci sa končia Pavlovým pobytom a väznením v Ríme, *Skutky apoštolov* akoby náhle boli prerušené slovami „bez prekážky“ a nezvyčajný záver, ktorý tvoria, vedie k domnienke, že Pavol sa ešte dostal na slobodu a mal možnosť odcestovať do Španielska, čo bolo jeho dávnym želaním (porov. *Rim* 15, 25. 28). Nič také ako tretia Lukášova kniha, v ktorej mal o tom písať, sa však nezachovalo, iba jedna zmienka u Klementa Rímskeho.

Štvrté evanjelium, ktoré nesie názov Jánovo, si číni nárok mať za autora očitého svedka (porov. *Jn* 1, 14). Aj keď sa jeho meno neuvádza, z kontextu je zrejmé, že ide o Pánovho obľúbeného učeníka, nie o presbytera, ktorý by sa volal rovnako; a Ján ako

účastník diania podrobne opisuje, čo zažil s Ježišom. Podľa rano-cirkevnej tradície (opäť u Eusébia) sa mal Ján, ktorý celý čas kázal len ústne, rozhodnúť pre písanie z dôvodu, že ostatné tri evanjeliá by zostali neúplné: „Vidiac, že telesné, doslovné (somatické) veci sú v evanjeliách (dost) jasne vyložené, Ján na naliehavé presvedčanie svojich priateľov... ako posledný z evanjelistov vypracoval duchovné, prenesené (pneumatické) evanjelium.“

Prvé tri evanjeliá, ktoré sa pre ich spoločný pohľad nazývajú synoptické, Ján teda pozná a potvrdzuje, ale zároveň ich vo vedomí, že nezachytili všetko a že v podstate ponúkajú len zhrnutie, dopĺňa.

Ku koncu jeho vlastného evanjelia čítame: „Ježiš urobil pred očami svojich učeníkov ešte mnoho iných znamení, ktoré nie sú napísané v tejto knihe. Ale tieto sú napísané, aby ste uverili, že Ježiš je Mesiáš, Boží Syn, aby ste vierou mali život v jeho mene“ (*Jn 20, 30-31, Jeruzalemská Biblia*). „To je ten učeník,“ dodáva, „ktorý o tých veciach vydáva svedectvo a toto napísal, a my vieme, že jeho svedectvo je pravdivé. Ale Ježiš urobil ešte veľa iného. Keby sa to všetko malo dopodrobna napísať, myslím, že ani celý svet by nestačil na knihy, ktoré by sa mali napísať“ (*Jn 21, 24n, Jeruzalemská Biblia*).

Nápadný rozdiel, ktorý sa ukazuje medzi Jánovým štýlom a štýlom synoptikov, si možno vysvetliť Jánovým vyšším vekom, v ktorom písal svoje evanjelium.

Kto texty prvých troch evanjelií číta takpovediac synopticky, teda jeden vedľa druhého, nemôže si nevšimnúť, aké sú si príbuzné; zhodami a rozdielmi medzi nimi sa zaoberá takzvaná synoptická otázka.

V prísnom zmysle slova teda existujú len dvaja priami svedkovia: Lévi alebo Matúš, mýtnik, a Ján, Zebedejov syn, ktorí osobne zažili Ježiša na tvári miesta a podali o ňom ústnu i písomnú správu. Zatiaľ čo Marek a Lukáš sú očitými svedkami len druhého stupňa.

Ako zdroj poznania jeho života alebo obraz historického Ježiša akú hodnotu v skutočnosti majú naše štyri evanjeliá? Dnes

sa zdá, že historicko-kritický prístup ako radlica odhŕňa všetky evanjeliové udalosti niekam nabok a tradície prvotnej cirkvi sa jednoducho ignorujú. Takto si zároveň človek zabezpečuje akúsi tabula rasa, na ktorej môže nerušene rozvíjať svoje vlastné predstavy o Ježišovi. Platí to, žiaľ, aj o akademickej práci na teologických fakultách našich nemeckých univerzít, ale zvlášť o populárnej literatúre, ktorá si za svoj predmet berie Ježiša. Profesor Pfannmüller vo svojej knihe *Ježiš v perspektíve stáročí (Jesus im Urteil der Jahrhunderte, 1938)* zozbieral viac ako osemsto rôznych mien a autorov, ktorých reťaz sa po stáročia nepretrhla, naopak, každý rok a nielen v Nemecku prichádzajú na trh nové knihy o Ježišovi. Ako sa všetky jedna od druhej odlišujú, tak majú všetky jedno spoločné: sú naskrz nepravdivé, pretože staré pramene nerešpektujú a nový nepoznajú. Nič iné sa nedá povedať ani o celom rade kníh o Ježišovi z pera židovských autorov, z ktorých najvýznamnejšie uvádza Šalom Ben Chorin v prílohe svojej knihy *Brat Ježiš (Bruder Jesus, 1969)*.

Bohu však nie je nemožné, čo nie je možné človeku, ani zriadiť taký prameň, kde by sme čerpali, čo chceme vedieť, z úst očitého svedka: od augustiniánskej mníšky Anny Kataríny Emmerichovej z Dülmenu, ktorá nám sprostredkuje svoje súkromné zjavenie. Jej vízie o Ježišom živote, nanajvýš zmysluplné, majú priam univerzálny charakter, ponúkajú z veľkej časti historicko-realistický pohľad na dejiny spásy a len v malej miere obrazy symbolické. Pred jej očami biblický svet Starého a Nového zákona oživa vo svojej autentickej podobe a význame a v jeho strede sa objavuje postava Ježiša Krista v celej svojej ľudskosti a vo všetkej vznešenosti svojho božstva. Príbeh jeho života s jeho slovami a činmi i jeho smrti dokrešľuje množstvo archeologických a historických detailov, vďaka ktorým si čitateľ môže pripadať ako jeho súčasník. Nehovoriac o samej vizionárke, ktorá ho osobne na mieste zažila, videla ho na vlastné oči a počula na vlastné uši, takže o ňom môže podať vierohodnú správu.

Kto bola Anna Katarína Emmerichová? Narodila sa 8. septembra 1774 vo vidieckej obci Flamschen pri Coesfelde (Vestfálsko) ako piate z deviatich detí roľníka, ktorý tu viedol malé hospodárstvo. S manželkou Annou vychovával svoje deti v prísnej katolíckej viere a v chudobe, žijúc pod jednou strechou s dobytkom v dome, ktorý nemal izby, len lôžka na spanie, a dokonca ani komín, takže si varili na otvorenom ohni pri bráne. Anna Katarína mala od útleho veku ako jediná spomedzi všetkých súrodencov dar vidieť duchovné veci, ktorý v čase a v priestore Vestfálska, krajiny „spökenkiekerov“,² nie je úplne nezvyčajný (pozri C. Schmëing: *Druhý obraz v Dolnom Nemecku – Das zweite Gesicht in Niederdeutschland*, 1937).

Nielenže sa jej odhaľovali tajomstvá prírody ešte hlbšie než podstata rastlín a zvierat, ale naživo sa jej premietali udalosti zo Starého a Nového zákona. Jej otec ju často brával na kolená so slovami: „*Annthrinken, verteil mi wat!*“ („*Anka, porozprávaj mi nejaký príbeh!*“ – pozn. prekl.) a ona mu rozpovedala niektorý príbeh z Biblie, akiste nie naučený v škole, ktorú navštevovala len štyri mesiace, aby vedela čítať a písať. Keď sa však na Veľkú noc v kostole hovorilo o Ježišovom zmrtvychvstaní, sama ho vylíčila tak živo, ako ho uzrela vo svojej vízii. Najprv prekvapená, prečo sa jej ostatné deti smejú a učiteľ sa vždy hnevá, časom pochopila, že dostala zvláštny dar videnia, ktorý iní ľudia nemajú. Stiahla sa preto do mlčania a žila v dvoch svetoch súčasne, vedúc príkladný, bohabojný život v pravom zmysle slova: v reálnom svete skromne a usilovne pracovala doma a u príbuzných ako slúžka a neskôr ako krajčírka, v domácom i v cudzom prostredí – a popritom tajomným spôsobom sledovala celé dejiny spásy od počiatku až do konca.

² Dolnonemecký výraz pre ľudí, ktorým sa pripisovala schopnosť predpovedať, napr. smrť, žijúcich vo Vesfálsku a Frízsku (pozn. vyd.).

Z hľadiska takéhoto povolania je pochopiteľné, že mala jedno veľké želanie, naliehavejšie než všetky ostatné: môcť ho tak naplňať v kláštore. Proti tomu sa však rozhodne postavil jej otec, ktorý niežeby nemal peniaze na veno, ale, ako sa sám vyjadril, radšej by ju videl na cintoríne ako tam. Po mnohých rokoch ťažkostí a vážnych problémov sa jej nakoniec podarilo dostať do malého kláštora Agnetenberg v Dülmene, kde žilo len osem rehoľných sestier.

Dvadsaťosemročná mladá mníška sa tešila z každodennej blízkosti svätostánku a možnosti žiť nerušený modlitebný život, a ani si neuvedomovala, že ostatní pre jej veľkú zbožnosť ju majú za čudnú. Pretože si do kláštora nemohla so sebou priniesť žiadne peniaze, musela tiež vykonávať najpodradnejšie práce, no hoci pri jednej z nich si aj poškodila bedrový kĺb, všetky prijímala s radosťou. Zažívala pritom rad javov, ktoré patria do oblasti mystickej teológie, napríklad vo svojom vnútri rozpoznávala rozhovory a dokonca aj myšlienky svojich spolusestier. Od istého času sa jej na tele objavovali stigmy, ktoré držala v tajnosti, až kým ich neprezradila spolusestra, ktorá proti jej vôli rozšírila o nich zvesť po Dülmene; ľudia poväčšine tvrdili, že rany vznikli jej vlastným pričinením, prípadne že jej ich spôsobil francúzsky kláštorný kňaz abbé Lambert.

Ako neskorý dozvuk Napoleonovej sekularizácie sa stalo, že kláštor bol 3. decembra 1811 zrušený, ale ťažko chorej Anne Kataríne tam dovolili zostať ešte niekoľko mesiacov. Potom sa s abbém Lambertom presťahovala do skromného bytu v dome Rotherovcov, a nakoľko mohla, slúžila duchovnému ako gazdiná. Druhý raz zmenila bydlisko v roku 1813: v dome, ktorý patrilo sestre Kataríninho spovedníka, otca Limberga, žila v hostinci nad kolkárňou, kam sa bolo treba vyšťverať po schodoch. V roku 1821 sa presunula naposledy do malého meštianskeho bytíka (na rohu Novej ulice), ale myšlienke nasťahovať sa do pekného domu v blízkosti Münsteru sa vždy bránila. Po jej smrti (1824) celé jednoduché zariadenie jej izby pozostávajúce z prútenej postele, truhlice, sekretára, dvoch

stoličiek atď. bolo vystavené na pamätnom mieste v Dülmene, a kto ho videl, nemohol nebyť zarazený nad jeho chatrnosťou. No práve v takýchto biednych podmienkach získala skromná Božia služobníčka bohatstvo v podobe vízií, akých sa v Nemecku nikdy predtým nikomu nedostalo, azda len s výnimkou Hildegardy z Bingenu, ak tak môžeme povedať.

Tu sa stala svedkom všetkého Božieho spásonosného konania v tomto svete od začiatku až do konca, ale predovšetkým jeho najdôležitejšej časti, ktorou bolo vtelenie Božieho Syna v Ježišovi Kristovi, a stredobodu celého diania, ktorým boli tri roky Ježišovo potulného kazateľstva. Vlastnými očami hľadela na Pána, ako okolo seba zhromaždil jednak menší a jednak väčší okruh učeníkov, ktorí počúvali a vstepovali si jeho slová; i na učeníkov samých, ako po jeho smrti a zmŕtvychvstaní všetko, čo videli a počuli, ohlasovali ako *euangelion (dobrú novinu)*, a tak zakladali spoločenstvo a pripravovali vznik Cirkvi. Ježišovo „učiteľské putovanie“ deň po dni a hodinu po hodine vnímala v súlade s historickými udalosťami, ktoré sa stali vo Svätej zemi pred približne dvetisíc rokmi.

V Anne Kataríne nám bol poslaný priamy účastník diania, ktorý nám konečne môže poskytnúť podrobné a konkrétne informácie o rozhodujúcich troch rokoch Ježišovo života. Jej videnia idú ďaleko za rámec faktov, ktoré nám podávajú štyri evanjeliá, dopĺňajúc ich a oživujúc množstvom historických detailov, ktoré sa dajú overiť aj archeologicky. Spolu s nimi však dostávame aj legitímny teologický výklad, keďže Annu Katarínu sprevádzal anjel strážny a všetko jej vysvetľoval.

Pekné svedectvo o podobných javoch máme od Dr. Franza Wilhelma Wesenera, ktorý prišiel do Dülmenu len krátko pred ňou, aby tu pôsobil ako úradný lekár. O stigmatizovanej mníške sa dozvedel v miestnom hostinci a vyhladal ju len preto, aby odhalil jej podvody. Anna Katarína s ním pri prvom príchode neprehovorila ani slovo, ale pri druhom stretnutí ho vyzvala, aby si sadol, a nato mu vyrozprávala celý jeho doterajší život. Pritom spomenula

dve veci, ktoré okrem Boha mohol vedieť jedine on a ktoré ona vďaka Božiemu daru vyčítala v jeho srdci. Hlboko otrasený si mladý muž uvedomil, že v jej prípade ide nie o podvodníčku, ale o svätú osobu a omilostenú dušu, a zo slobodomyselného ducha sa stal praktizujúci katolík. Ako rodinný lekár ju odvtedy navštevoval takmer denne a viedol si aj lekársky denník (od 23. marca 1813 do 3. novembra 1819), ku ktorému neskôr pripojil „stručnú históriu“. Pri dátume 1. máj 1813 sa v jeho zápisoch objavuje takáto poznámka: „Vyjadril som ľútosť nad tým, že nemáme podrobnejšiu históriu Ježišovho skoršieho života, a ona ma uistila, že ho celý pozná tak dôkladne, akoby ho celý sama videla. Inokedy sa zasa zmienila, že Ježišov príbeh a príbeh jeho matky vníma do najmenších podrobností, že má celé umučenie pred očami, akoby bolo naozaj.“

Doktor Wesener počas svojich veľmi častých návštev na nej pozoroval niektoré zvláštnosti. Okrem jej bežného stavu, v ktorom sa ničím nelíšila od iných ľudí, si všimol tri nezvyčajné somatické stavy, ktoré úzko súviseli s príslušnými psychickými zážitkami. Prvý stav nazval „tetanus“, pretože na jej tele meravom ako kus kameňa nebolo možné pohnúť žiadnou z končatín. Vtedy mu neodpovedala a nedokázal ju prebudiť, ani keď ňou potriasol, zato na príkaz svojho spovedníka Limberga, čo aj latinský, sa ihneď prebrala, ba v skutočnosti by stačilo, keby ho vyslovil v myslí. V tomto „kataleptickom“ stave mala vízie na spôsob alegórií, vízie o morálnych a náboženských zákonoch a obrazy o vzťahu medzi Bohom a ľuďmi a medzi ľuďmi navzájom, ktorých obsah sa odrážal na meniacom sa výraze jej tváre.

Druhý somatický stav bol opakom prvého: telo sa zdalo ľahké ako pierko, končatiny uvoľnené a ohybné a tvár vždy veselá, ibaže bola necitlivá na všetky zmyslové vnemy.

V treťom stave, ktorý podobný spánku sa zvyčajne dostavil len v noci, ale mohol pokračovať aj počas dňa, sa s ňou dalo rozprávať a počúvajúc jej zážitky človek mal dojem, že opustila svoje telo

a preniesla sa dušou do Svätej zeme. „Niekedy sa,“ píše doktor Wesener, „sama ocitla medzi ostatnými prítomnými a zúčastňovala sa na dianí ako jedna zo zástupu prechádzajúc z miesta na miesto, a predsa nestála zakaždým na tom istom mieste, aj keď všetko, čo vidala každý rok od najútlejšieho detstva, bolo presne rovnaké po najmenší pohyb v čase a priestore. Stávalo sa, že sa vzniesla ponad scénu a pozerala sa na ňu z výšky, pričom všetko bolo priesvitné.“ Potom čo sa jej duša vrátila do tela, bola schopná poskytnúť podrobné informácie nie o halucináciách zbožnej bývalej mnišky, ale o objektívnych skutočnostiach, ktorých sa dotýkala v inom, dávnom svete. Doktor Wesener zachytil i jej výrok: „Viem, mimochodom, veľmi dobre rozlíšiť, čo je predstava a klamstvo, a čo pravda a skutočnosť.“

27. júla 1820 sa pre Annu Katarínu celkom nečakane začal veľký cyklus videní o Ježišom trojročnom učiteľskom putovaní, pokrývajúci aj iné obrazy, ktoré sa objavujú pred ňou v priebehu cirkevného roka: v duchu ako očitý svedok sprevádza Pána rôznymi lokalitami, hodinu za hodinou, deň za dňom po tri roky jeho pôsobenia. Je zvláštne a nevysvetliteľné, že onoho 27. júla sa reťazec vízií neodvinie hneď od prvého, ale od tretieho roku učenia a trvá do 30. marca ďalšieho roku, na čo nadviaže Veľký týždeň s ukrižovaním, zmŕtvychvstaním, nanebovstúpením a Turícami; za historický deň Ježišovej smrti označuje 30. marec, nie však Veľký piatok, kým jeho narodenie datuje, mimochodom, na 25. novembra. Nasledujú videnia udalostí, ako sú zaznamenané v *Skutkoch apoštolov* približne do 10. kapitoly knihy. Až 2. júna 1821 cyklus pokračuje skutočným začiatkom prvého roka učenia a končí sa 27. apríla 1823, keď dôjde k prerušeniu, lebo Anna Katarína vážne ochorie a Brentano na niekoľko týždňov odcestuje do Frankfurtu. Medzera, ktorá tak vznikne v sérii videní, je vyplnená medzi 21. októbrom 1823 a 8. januárom 1824. Anna Katarína sa 14. januára 1824 náhle pýta: „Nie je pre nás najvyšší čas?“ A smrteľne chorá a ubolená si vzdychne: „Ach, už vôbec nevládzem – ešte niekoľko dní a Ježišov život by bol úplný.“

Celým komplexom videní sa tiahne zvláštna niť, ktorá je tak jedinečne zamaskovaná, že Anna Katarína si ju ani neuvedomí a jej „zapisovateľ“ Brentano sám objaví taký súvis až o mnoho rokov neskôr, keď bude zostavovať a usporadúvať svoje poznámky. Potom čo chronologickú štruktúru rozpozná ako pevný rámec, do ktorého sa dajú správne vložiť vizionárske detaily z iných období, nemožno už hovoriť o náhode, ale skôr o zjavnom nadprirodzenom riadení.

Osobou, ktorej vďačíme za sprístupnenie drahocenných údajov, je Clemens Brentano: nahradil takpovediac vo funkcii doktora Wesenera, ktorý vo svojej „krátkej histórii“ napísal: „Tu sa zastavím, aby som nepredbiehal lepšieho spravodajcu.“ Brentano sa o stigmatizovanej mníške z Dülmenu dozvedel už v Berlíne od svojho brata Christiana, študenta medicíny, ktorý ju už predtým navštívil, lebo keďže sa zaoberal otázkou magnetizmu, zaujímal sa o jej zvláštne mystické dary. Anna Katarína totiž so zatvorenými očami, často aj v stave podobnom tranzu, dokázala napríklad rozpoznať, či je voda, ktorú jej ukázali, posvätená; alebo či je niekto skutočným kňazom alebo má len oblečený kňazský habit. Keď jej vložili do ruky relikviu, zjavil sa jej svätec a dokázala vyrozprávať jeho príbeh. Pri ďalšom experimente dostala „kúsok skameneného kostného tkaniva, veľký asi ako dva vlašské orechy, a malý úlomok zubu z toho istého zvieraťa“, ktoré sa našli pri výkopových prácach na brehu rieky Lippe, a okamžite sa jej v mysli vynoril obraz veľkých zvierat s dlhou hodvábnou srstou, ktoré mali okrem chvosta aj chobot. Takto *de facto* opísala mamuta, o ktorého existencii nikto na zemi nemal dovtedy ani potuchy, veď prvý mamut bol objavený kdesi v sibírskom ľade len pred niekoľkými desaťročiami. Posledný z prípadov, ktoré sme uviedli, raz a navždy vyvracia domnienku, žeby Brentano telepaticky prenášal svoje myšlienky na Annu Katarínu.

Bolo to presne 24. septembra 1818 o desiatej hodine, keď do mesta Dülmen pricestoval dostavníkom Clemens Brentano. Potom čo ho doktor Wesener priateľsky privítal, zaviedol ho

k vizionárke do jej izby, aby sa tu stretli dva svety, ktoré ani nemohli byť odlišnejšie. Na jednej strane chudobné sedliacke dievča, bývalá mníška, ktorá chodila do školy len štyri mesiace, nezaujíma sa o knihy, má obmedzenú slovnú zásobu a dokáže sa dorozumieť len vo vestfálskom nárečí. Na druhej strane svetácky pán, vážený a bohatý, ktorý vyštudoval školy a v mladom veku sa stal slávnym básnikom raného romantizmu; osobnosť, ktorá sa rýchlo stáva stredobodom každej berlínskej spoločnosti; učenec, ktorý ovláda viaceré jazyky a má široké vzdelanie, o čom pôsobivo svedčí jeho rozsiahla knižnica. Ako by sa dve duše také rozdielne mohli k sebe hodiť? Odpoveď znie: veľmi dobre! Pretože ich jednu pre druhú predurčil sám Boh. Namiesto pozdravu Anna Katarína len utrúsi: „Už je tu“ a ďalej hovorí: „Poznala som vás skôr, ako ste prišli ku mne. Lebo v obrazoch môjho vlastného života mi bol často ukázaný muž tmavšej pleti, ako pri mne sedí a píše. Preto keď ste prvýkrát vstúpili do mojej izby, povedala som si iba: Aha, už je tu.“

Ako exklastrovaná mníška bola Anna Katarína bez prostriedkov, vnútorne ju však naplňovalo neslýchané duchovné bohatstvo, o ktorom sa vyjadrila: „Čo mám, nie je moje, som len nástrojom v Pánových rukách.“ Zakrátko Brentano získal dojem, že cez Annu Katarínu prúdi z nebeského sveta do pozemského prameň, ktorý je v prostej sestre taký silný, jasný a čistý, nedotknutý vedomosťami a vzdelaním, aký by sme nenašli u žiadnej inej svätice. A práve u nej spoznal, že spočíva jeho skutočné životné poslanie: on, ktorý prišiel do Dülmenu ako „pútnik“ len na návštevu, tam preto odteraz musí zostať, aby sa ujal svojej úlohy „zapisovateľa“, aby odpovedal na poctu a povolanie od Boha a zaznamenal všetky zjavenia Anny Kataríny. Má tak urobiť nie na svoju slávu, ale na slávu Božiu a na obnovenie jeho Cirkvi, ktorá chradla kdesi na dne duchovnej chudoby, lebo vtedajšia situácia, aspoň v Nemecku, nebola oveľa lepšia ako dnešná. „Áno,“ povedala raz Anna Katarína, „keby sme mali skutočných kňazov, mali by sme aj skutočných katolíkov. Kto môže odolať slovu, keď ho Duch Svätý vysloví z úst dôstojného

kňaza.“ Všetky ostatné snahy zostávajú vonkajšie a neúčinné, ak nie je splnená jedna podmienka, ktorá platila vtedy a platí aj dnes. „Spojenie, ktoré nemá Ježiša, Ukrižovaného, ako svoj stred a univerzálnu lásku ako svoj jediný vedúci princíp, je od zlého.“

Keď sa Clemens Brentano prvýkrát ukázal, okamžite ho prehliadla, ako mohla prehliadnuť každého človeka, svojou schopnosťou vidieť do srdca. Hneď vedela, že bol dvakrát ženatý, raz ovdovel a s druhou manželkou sa rozviedol, a že mal v Berlíne pomer s osemnásťročnou dcérou protestantského pastora Luisou Henselovou. Nebolo pre ňu tajomstvom, že sa rozišiel s Cirkvou a hľadal pokoj vo svojom rozorvanom srdci, ani že sa po generálnej spovedi stane zbožným katolíkom. A spomenula si, čo jej bolo oznámené vo videní, že Pútnik dostal za úlohu zapísať jej zverené posolstvá, aby ich neskôr mohol zverejniť.

Brentano sa na túto úlohu podujal a vzal na seba ťaživé prostredie malého provinčného mestečka, kde každý deň navštevoval Annu Katarínu v jej malej izbičke a na kus papiera si zaznačoval, čo zažila počas nočných videní. Vo svojom neďalekom byte spracoval podrobnosti, ktoré mu poskytla, a popoludní alebo večer sa vrátil, aby jej prečítal výsledný text a mohol ho ešte obmeniť, vylepšiť a doplniť. Taký bol plánovaný denný rytmus, ale nie vždy sa dal dodržať, pretože sa občas vynorili aj nejaké prekážky. Anna Katarína napríklad mohla sprostredkovať podrobnosti, len ak jej to dovolil jej spovedník Limberg, ktorý sa o ne pramálo zaujímal, pretože takzvaným súkromným zjaveniam veľmi nerozumel a nemohol dobre rozpoznať ich hodnotu.

A potom k nej prichádzalo veľa návštevníkov, ktorí uberali zo vzácneho času a často prerušovali tok príbehov takým spôsobom, že sa strácali dôležité údaje. Bola tu Drüke, sestra Anny Kataríny, ktorá jej závidela a neustále ju obťažovala, a napokon Anna Katarína sama, vždy ubolená a trpiaca, často fyzicky neschopná podať súvislú správu o svojich nočných zážitkoch. Pokiaľ pre ňu v Dülmene bol problém vyjadriť, čo vo Svätej zemi jasne vnímala

vlastnými očami, aké ťažké muselo byť pre Brentana, ktorý nevidel ani miesto, ani čas tak ako ona, zrekonštruovať udalosti na základe jej výpovedí. Je preto skoro ako ďalší zázrak, že za týchto okolností sa podarilo dostať na papier tak veľa: počas približne šiestich rokov, ktoré Brentano strávil v Dülmene, zapísal dvanásťtisíc (!) hárkov vo formáte folio (najväčší formát – pozn. vyd.), každý hárok štyrikrát prekrížil, na polovičných stranách označil a každú štvrt stranu očísloval a odatoval.

Aby mohol podrobiť pramene textovej kritike, redaktor ich hľadal mnoho rokov, aj vo Vatikánskej knižnici, aby ich nakoniec našiel zapožičané z *Freies Deutsches Hochstift* v Goetheho dome vo Frankfurtu. Ako člen *Hochstiftu* mohol preskúmať pôvodné texty a získať predstavu o možných redakčných zmenách. Všetko, čo si Brentano po smrti Anny Kataríny priniesol z Dülmenu, už niekedy bolo uverejnené tlačou a každý si to môže zadovážiť v obchode. Od roku 1992 samostatnú kompletnú edíciu, ktorá predtým vyšla v spolupráci vydavateľstiev *Pattloch-Verlag* v Aschaffenburgu a *Christiana* v Stein am Rhein, vydáva *Christiana* v kvalitnej úprave, ktorá z jazykového hľadiska je azda mierne zastaraná, ale striktné sa pridŕža pôvodného vydania, ktoré pripravil P. K. E. Schmöger.

Po smrti Anny Kataríny 9. februára 1824 Brentano navždy opustil mestečko Dülmen vybavený všetkými svojimi rukopismi a cez Koblenz odišiel do Regensburgu a neskôr do Mníchova, kde si chcel urobiť prehľad v obrovskom množstve svojho materiálu. Prvé sa mu podarilo zostaviť *Bolestné umučenie nášho Pána Ježiša Krista* a vydať ho anonymne (!) v roku 1830 ako knihu, ktorá rýchlo pritiahla pozornosť a získala si obľubu, takže sa uskutočnili ďalšie jej vydania a preklady, aby z nej nesmierne veľa ľudí čerpalo duchovné poučenie. Pokračoval knihou *Život Panny Márie*, ktorej publikovania sa už nedožil, ale v roku 1852 sa oň postaral jeho brat Christian a jeho manželka. Všetky ostatné zápisky sa napokon dostali do rúk kňaza – redemptoristu Karla Erharda

Schmögera a práve jemu patrí zásluha za spracovanie a uverejnenie troch zväzkov o troch rokoch Ježišovho putovania a učenia, pri ktorom nadviazal na Brentanovu prípravu a dielo doplnil o úvody a poznámky.

Tieto zväzky napodiv nemali veľký ohlas u verejnosti, dokonca ani potom, čo ich vydal znova v upravenej podobe, a opatrne k nim pristupoval aj novozákonný výskum, podľa ktorého by najprv bolo potrebné, aby sa objasnila problematika súkromných zjavení a oblasť mystiky a vizionárstva – čo sa aj dnes viac očakáva, než koľko sa preto doteraz urobilo.

Pokiaľ má niekto problém pochopiť a uznať mystické udalosti v živote Anny Kataríny, mal by zvážiť nasledujúce skutočnosti: V dnešnej vede – psychológii, antropológii a, žiaľ, aj v teológii – sa existencia duše prebývajúcej v tele často odmieta, hoci už od staroveku zaznieva aj iný názor. Hovoriac o rozdiely medzi telom, dušou a duchom (porov. *1 Sol* 5, 23) Nový zákon potvrdzuje dušu, čo sa v Katolíckej cirkvi považuje za záväzné učenie, ktoré nezastará.

Výskumy, aké napríklad Dr. Emil Matthiesen nie až tak dávno predstavil v knihách *Posmrtný človek (Der jenseitige Mensch, 1925)* a *Osobné prežitie smrti (Das persönliche Überleben des Todes, 1962)*, nás nabádajú k takémuto chápaniu, rovnako ako najnovšie výskumy Dr. Elisabeth Kübler-Rossovej (1985) a Dr. Raymonda Moodyho (1977) – ak máme spomenúť aspoň tie najdôležitejšie. Predpoklad, že duša môže dočasne opustiť telo, vydať sa na cestu a po opätovnom spojení s telom podať správu, ktorú možno overiť, preukazujú ako pravdivý.

Na konci tretieho roka Ježišovho učenia Anna Katarína zažije dve jeho cesty, ktoré nám evanjelisti nezjavujú. Jednou z nich je cesta na ostrov Cyprus, kam si Ježiš berie so sebou len troch učeníkov a ostatní zostávajú doma viazaní mlčanlivosťou. Že sa o takejto misijnej ceste nedozvedáme z evanjelií, však nedokazuje, že musí byť nehistorická (porov. *Jn* 21, 25); jej program, práve tak

ako program cesty do domu troch kráľov a návratu do Galiley cez Egypt, nie je v rozpore s tým, čo z evanjelií vieme.

Kto sa dokáže otvoriť našim poznámkam o duši a rozšírenom pohľade na svet, bude sa môcť nielen stotožniť s mystickými zážitkami Anny Kataríny Emmerichovej, ako ich starostlivo opísal Clemens Brentano, ale aj vnútorne obohatiť svoj život. V neposlednom rade preto, lebo v Ježišovi Kristovi, ukrižovanom a zmŕtvychvstalom, s vierou prijala svojho Spasiteľa, a v ňom aj zmysel svojho života v čase i vo večnosti. Na to dostala Anna Katarína svoje videnia, na to sa Brentano po mnoho rokov namáhal čo najvernejšie ich zaznamenať, aby sa naplnila vôľa Božia.

Kto, naopak, u Anny Kataríny Emmerichovej odmieta, že všetky jej videnia a zjavenia, poznanie relikvií, prorocké výroky a introspekcia sú nadprirodzené, nemá pochopenie pre jej mystické zážitky a jej stigmy vysvetľuje psychologicky, predsa len nemôže poprieť jednu vec: Anna Katarína príkladne žila svoj jednoduchý život, vo všetkej pokore kráčajúc za Ježišom. Z neho sa jasne ukazuje, že nechcela nič, ale celkom nič ani pre svoju osobu: žiadne pocty, žiadne uznanie a už vôbec nie peniaze, ale žila a pracovala výlučne pre druhých, za nich trpela a modlila sa, všetko s jediným prianím: môcť nasledovať Ukrižovaného v hlbokom tichu a ústraní. Ako ho sami nasledujú, je otázka, ktorú by si mali položiť jej početní kritici.

Nie menej ako Anna Katarína bol nepochopený i Brentano, ktorý po svojom obrátení vnímal spisovanie Emmerichovej vízií ako svoju životnú prácu a službu Bohu, a teda aj svojej Cirkvi. Ak by mu literárni historici právom vyčítali, že ako talentovaný básnik chcel napísať svetový náboženský epos v duchu romantizmu, neuskutočnil by svoj úmysel oveľa ľahšie v Berlíne, Weimare alebo aj v Mníchove, kde by mal prístup k akademikom a knižniciam; kde by o svojich názoroch mohol debatovať aj s priateľmi a známymi v zainteresovaných kruhoch? Namiesto toho skončil izolovaný v malom mestečku na okraji literárneho Nemecka, kde okrem doktora Wesenera

nemal žiadnych partnerov do diskusie, a takmer šesť rokov strávil pri posteli Anny Kataríny, aby presne zachytil, čo vychádzalo z jej úst. Robil tak s vedomím, že ho na to povolal Boh ako na dielo jeho života – nie aby sa stal známym či dokonca slávnym, veď básnickú slávu už dosiahol, ani pre peniaze, ktorých ako syn bohatej kupeckej rodiny mal viac než dosť – robil tak s úmyslom odpovedať na svoje povolanie. A kritici, ktorým nevyhovuje spôsob, akým poňal sám seba, mali by ho rešpektovať.

PROFESOR DR. ARTHUR HOFFMANN